

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Цветан Милчев Недялков, НМА “Панчо Владигеров”,

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор“

по: област на висше образование 8. Изкуства
професионално направление 8.3 Музикално и танцово изкуство
докторска програма Музикознание и музикално изкуство

Автор: Марина Иванова Господинова

Тема: “Връзката между бибоп идиома и скат импровизацията в музикалния език на джаз вокалистите“

Научен ръководител: проф. д-р Борислав Ясенов, АМТИИ проф. Асен Диамандиев

Тъй като не познавам лично докторанта ще си позволя да спомена някои факти от нейната биография, които са ме впечатлили. Марина Господинова получава музикалното си образование в Национална музикална академия „Проф. Панчо Владигеров“ в София. Заедно с активната си концертна дейност тя работи и като вокален педагог по поп и джаз пеене в Академията за музикално, танцово и изобразително изкуство „Проф. Асен Диамандиев“ в гр. Пловдив. Тя партнира в множество формации, работи с най-изявените джазови музиканти на България, с големи оркестри, както и с чуждестранни музиканти. През 2014 г., е специален гост в европейското турне на номинирания за „Грами“ виртуозен басист Хуан Гарсия – Херерос (Колумбия).

Марина е лидер на множество проекти, сред които: „Златните години на джаза“, „JAZZ ‘n’ GROOVE TALES“, „CELEBRATING BILLIE HOLLIDAY“, „BOSSA NOVA – NOVA BOSSA“ и много други. Интерес представлява участието ѝ в проекта „Джазът пее на български“ (Jazz & Poetry), в който заедно с диригента на биг бенда на БНР Антони Дончев (пиано), Венцислав Благоев (тромпет) и поетесата Мария Донева представят някои от най-красивите джазови стандарти с оригинални текстове на български език. Има редица записи в БНР и БНТ. Активно участие взема в образователния проект на тромпетиста Венцислав Благоев – „Джаз за деца“.

През 1996-та година печели 2-ра награда за млад изпълнител на международния фестивал „Златният Орфей“. Започва работа, като вокален педагог по Поп и джаз пеене, в Академия за музикално, танцово и изобразително изкуство „Проф. Асен Диамандиев“ гр. Пловдив през 2010 г. и от 2019 е вече докторант към същата академия.

Представения дисертационен труд със заглавие “Връзката между бибоп идиома и скат импровизацията в музикалния език на джаз вокалистите“ е с общ обем 180 страници и включва: увод, четири глави, заключение, приноси, списък на публикациите, библиография и приложение. Библиографията включва 20 заглавия на кирилица, 36 на латиница, както и 12 интернет източника, 141 нотни примери, 6 снимки и 2 таблици.

В увода докторанта излага своите мотиви за избор на темата като :

- стремеж за обогатяване на педагогическия опит и натрупване на познания, позволяващи да се откликне на нуждите на обучаващите се певци-импровизатори.
- изхождайки, както от индивидуален опит на изпълнител и педагог, така и изследвайки литература и музикално творчество, да се намери връзката между бибоп идиома и скат импровизацията в музикалния език на джаз вокалистите, а и да се систематизират стъпките в обучителния процес на съвременните певци.

Още в самото начало личи една много ясна и конкретна идея, която има докторанта по отношение на **целта** поставена в това изследване, а именно: да се проследи връзката между бибоп идиома и скат импровизацията в музикалния език на джаз вокалистите. Да се проследят механизмите за овладяване на гласовия инструмент. Да се направят съответните изводи. Да се изготви примерна методика по вокална скат импровизация.

За постигане на поставената цел докторанта ясно е определил следните задачи:

- Теоретично разглеждане на градивните елементи на бибоп импровизацията и респективно скат импровизацията.
- Запознаване с фразите, изреченията и формите, характерни за тази музика.
- Анализирание на сола на изтъкнати представители на бибоба и изграждане на процес за инкорпориране на този материал в собствените изразни възможности.
- Да се намери възможното приложение на скат пеенето в образователния процес във висшите учебни заведения по музика, чрез изграждане на примерна методика по скат импровизация.

Изследователския инструментариум използван в дисертацията е сравнителен, аналитико - хронологичен и теоретичен анализ на базата на емпиричния опит на докторанта.

В *глава първа* е направен историко-хронологичен анализ на процеса от възникването на джаза до появата на модерния джаз (Бибоп). Разгледани са основни представители на вокалния джаз, както и видовете вокална импровизация. Дефинирани са понятията скат и вокализ, в контекста на вокалната джазова импровизация, като основни изразни средства.

От историко-хронологичен анализ в *глава втора* акцента е поставен върху основните стъпки за познаване и овладяване на гласовия инструмент. Разгледани са разликите в механизма на звукоизвличане при класическите и извън класически стилове. В заключение докторанта коректно прави следния извод: за да може певецът свободно да изпълнява импровизационните си идеи, добрата вокална техника и познанието как работи гласовият инструмент, са от съществено значение.

Тази част от труда считам за важна и съществена, която може да подпомогне специалистите за систематизиране и обобщаване на натрупания опит и резултатите от емпирически и практически материал в преподавателската дейност.

Сърцевината на това изследване, както и основната му цел, се намират в *третата глава*, озаглавена „Бибоп идиома – характеристика, представители, анализи“. Посредством анализи, е разгледана мелодическата, хармоническата и ритмическата характеристика на бибоба. Направен е анализ на соло на Чарли Паркър върху неговата композиция „Confirmation“. Анализирани са скат соли на Ела Фицджералд и Сара Вон. Разгледана е вокалната импровизация в контекста на бибоба и практикуващите я, както и избора на срички. Вследствие на направените музикални анализи, коректно и точно са изведени съответните изводи и заключения: *чрез разгледаното в тази глава теоретично класифициране и анализ на избрани примери от историята на джаза, е показано, че тази музика е познаваема и следователно подлежаща на изучаване.*

В последната *глава четвърта* е разгледано възможното приложение на скат пеенето в образователния процес във висшите учебни заведения по музика. Изготвена е примерна методика по скат импровизация, включваща:

- Техническо усъвършенстване на гласа, чрез набор от арпежи, скали, модели и т.н.
- Усвояване на интервали, гами, стари ладове, вътрешни скали на хармоничен и мелодичен минор и мажор, и връзката им с акордите.
- Усвояване и разбиране на ритъм, пулс, метрика, такт и темпо.
- Разликата между диатонична и тонална хармония, функционалност и тонален център, чрез упражнение на пиано.
- Музикален репертоар.
- Усвояване на зададени музикални интерпретации, знакови сола и етюди, насочени към специфични проблеми на езика на бибоба.
- Вариативност при поднасяне на тематичния материал чрез манипулиране на текст, ритъм и мелодия.

Напълно съм съгласен със основните приноси, изтъкнати в настоящата дисертация, а те са следните:

- Историческо проследяване на процесите довели до появата на модерния джаз (Бибоп).
- Разгледани са основни представители на вокалния джаз, както и видовете вокална импровизация. Дефинирани са понятията скат и вокализ, в контекста на вокалната джазова импровизация, като основни изразни средства.

- Разгледани са стъпките за познаване и овладяване на гласовия инструмент, както и разликите в механизма на звукоизвличане на класическите и извън класически стилове.
- Направени са анализи на сола на Чарли Паркър, Ела Фицджералд и Сара Вон.
- Направен е опит, за цялостно и систематизирано методическо ръководство на български език, както и за изучаване на вокалната импровизация посредством скат прийома.
- Изследването има теоретическа и практическа приложимост, като методическо ръководство, както за певци, така и за инструменталисти и преподаватели.

Идеята на представения дисертационен труд е оригинална и актуална. Като цяло труда показва, че докторантът притежава задълбочени теоретични знания по специалността и способности за самостоятелни научни изследвания. В заключение ще кажа, че Марина Господинова предлага за защита един сериозен и ценен труд, който недвусмислено показва нейните анализаторски качества, уменията ѝ да систематизира в исторически, културен и функционален аспект. Тя е подхождала академично към избраната тема и на базата на извършения анализ и оценка е успяла да формулира точно научните приноси и достойнства на труда.

Въз основа на всичко казано до тук давам своята положителна оценка за представения дисертационен труд и предлагам на уважаемото Научно жури да присъди на Марина Господинова научната и образователна степен „доктор“.

25.10.2022г.

София

проф. д-р Цветан Недялков

